

Uyas smbarux

Kiya ka Kndusan Sediq cbiyaw, iyux nhari qmhdu muda qqpahun dha kngkingal pnskarac, msupu kingal waya ka kngkingal tnsapah, uxay uri u kiya ka mntswayi mi tndadan uri, spuda dha uyas smbaruh miyah pplawa mi miyah pddayaw pqpah ka dhiya. Manu ka uyas smbaruh nii u, spuda dha nanaq lnglungan na muyas ka dhiya, ana nanaq kmbaraw kngkingal qnay na mi kngkingal tnunan kari na, mtrawah balay kana ka hngak dha mi kari dha. Knama muyas kdiyax ka dqridil, tbbaraw cmiyak muyas sa “Ow!” sipaw ka dsnaw.

So ka Alang Sediq cbiyaw, sbheyngan dha qmita ka waya smtuku mi smbaruh, spuda dha waya qqpahun dha nii, miyah ppteura msupu qmpah, pddayaw mi pwwalu ka kndusan dha, kika msupu qmpah, msupu mkan, msupu mqaras mi msupu ptbalay npaqaan dha ka dhiya. Quri kndusan Sediq cbiyaw u pnluban dha tnkingal waya mi tnkingal lutuc, wa mkrhak mniq ddwiyaq kana ka alang dha, duma Sediq iyux ini biyaw nhari qmpah, asi eniq spahan dha qnpahan mi emcuun miyah alang, kiya mi nasi mkmiying Sediq miyah dmayaw qmpah, kiya spuda dha uyas smbaruh miyah pplawa qmpah ka dhiya.

Manu sun haya ka waya smbaruh mi smtuku Sediqun cbiyaw? Kiya ka qqpahun smalu sapah, kmtuy macu mi lmamu hiyi qqhuni...dnii ka dhiya, asi ka miying Sediq miyah dmayaw, nasi ini dha dai qmhdu qmpah ka qqpahun mi ini baka ka biyax dha ciida, musa miying Sediq miyah smtuku mi smbaruh, kiya miyah dmayaw qmpah ka duma Sediq; niqan kingal diyax, nasi mtbiyax qqpahun na ka mniyah dmayaw hiya daw, musa nanaq dmayaw qmpah qnpahan na uri da. Kiya nii ka pusu lnglungan smtuku mi smbaruh, nasi niqan ngngalun mi ini kmbaka biyax dha ciida, spuda dha pddayaw miyah ppstuku ngngalun dha. Duma uri u nasi uka Sediq miyah dmayaw ciida , spuda dha ttnabu, ccamac mi qqaya dha dnii... miyah ppriyux qnpahan dha uri ka dhiya.

Tmdxral qmpah ka Sediq cbiyaw, sbheyngun dha qmita ka rrihan bbiyax qqpahun kndusan dha nii. Spuda dha uyas smbarah cbiyaw, uxay wana miyah pkla waya smtuku mi smbaruh, rahuq na miyah pkla smparu mtrawah mi mquri ida nkiya ka lnglungan dha, spuda ta waya smtuku mi smbaruh Sedsediq cbiyaw, miyah ta ppteura wada msupu qmpah, wada pddayaw mi wada pbbuway balay ka kndusan dha cbiyaw ka dhiya.

還工歌

在傳統農耕生活中，為了及時在每一個農耕節期完成工作，賽德克族同一個 Gaya 的各家族間，會互相幫助，就是親友之間相互吆喝來還工時所唱的歌，還工歌相當隨性，無論是節拍、句法都很自由，唱歌的通常是女人，男人們只以拖長的「喔」來回應。

傳統賽德克族社會中，還工或借工是很重要的制度，透過這種倫理祭法，展現共勞合作與分享友愛。有關賽德克族的傳統生活，同一 waya 和親屬血親關係，都散居在山中大小不同的部落，有的人為了工作方便，就會以農地為家偶爾回來，因此，找人幫忙工作，常常用唱的來呼喊人前來幫忙。

在農忙、蓋房子時，若急需或缺乏人力，就會去借工，互相幫忙來補足彼此的缺乏，接著，他們會用他們養的家禽、獵物等東西或下次的還工來彼此補足和酬謝所做的工。

賽德克族傳統是農耕社會，勞動力很重要。透過還工歌，進一步來了解他們借工與還工的制度，並透過此制度，展現賽德克族崇尚自由和質樸的個性，並體現族人們共勞合作與分享友愛的精神。